

З БОГАМ САМ-НАСАМ

Ад запланаванага да неспадзяванага — толькі крок

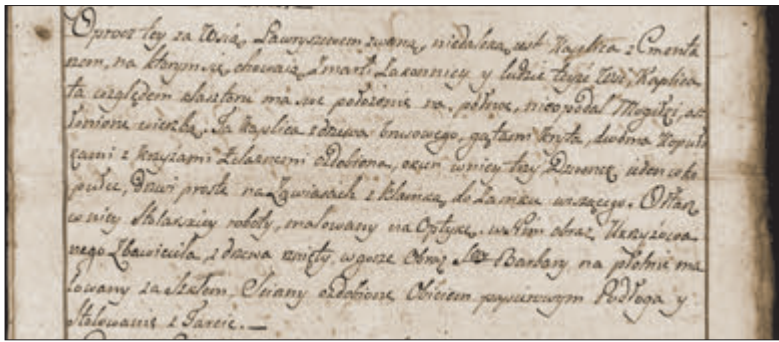
Гісторыя пра тое, як можна выправіцца ў нейкае дакладнае месца, а з'явіцца ў выніку ў зусім іншым, вядомая чытачу здаўна і без гэтага тэксту. А ўсё ж паміж яго аўтарам і Калумбам розніца ёсць: калі спадар Хрыстафор «прамазаў» на паўпланеты, то пагрэшнасьць апісанага тут падарожжа вымраецца толькі крокамі.

У гэтай бібліятэцы праседжвалі за каштоўнымі выданнямі Адам Міцкевіч і Іахім Лялевель, Антоні Эдвард Адынец і Ян Чачот. Апошні — у якасці бібліятэкара.

Ярашэвіч, Антоні Эдвард Адынец і Ян Чачот, прычым апошні — у якасці бібліятэкара, набышы гэтае працоўнае месца ў 1846-м па вяртанні з выгнання. Бібліятэкар ён быў сапраўдны: не толькі вельмі талкова ўпарадкаваў кнігі, але і падтрымліваў тут «інтэлектуальную атмасферу».

ад рукі, але ў эпоху друку) дакладна пазначана, што «за вёскай, Лаўрышавам званай, недалёка ёсць капліца з могілкамі, на якіх пахаваны памерлыя манахі і людзі той жа вёскі», што «капліца тая поглядам ад манастыра мае сваё размяшчэнне на поўнач, непадалёк каля могілак, абсаджаных верба-

У гэтым дакуменце пазначана, што за вёскай Лаўрышава ёсць капліца.

Між іншым

Не наведаныя намі Шчорсы ўмудрыліся адбіцца ў нашай памяці: недалёка ад дарогі пасярод лугавой зеляніны праглядаўся «казачны гарадок», як яго пра сябе назвала. Гэтую «цацачную», калі глядзець здалёк, крэпасць з цаглянымі сценамі і круглымі вежамі, напярэбраную, называюць мураванкай Храптовіча, або гаспадарчым дваром. Тут кіпела работа, вынікі якой уяўляюцца сёння ў выглядзе смакатаў — той самай шынкі, якую потым даводзілі да кандыцыі ў вэндлярні, а таксама тварожных і цвёрдых сыроў. Вось пра што можна ў нашым жыцці шкадаваць: пра тое, што ніколі нам не паспытаць тых сыроў, якія адсюль разыходзіліся тады па Еўропе, каб быць нарэзанымі на парцэлянавых дошках.

знаходкай цэлага падмурка, у якім, цяпер ужо расчышчаным, выразна выяўляюцца ганак, прытвор, асноўная і алтарная часткі, і які мы ў той дзень на свае вочы ўбачылі. Падмурак каменны, без слядоў цэглы, бо яна тады тут не выкарыстоўвалася, а над ім... Над ім пяць стагоддзяў, цэлая вечнасць, эквівалентная... таўшчыні падушвы красовак. Што ёй да палаца Храптовіча?.. Гэтыя камяні не помняць Елісея Лаўрышава, памерлага ў 1250-м, бо яны былі сюды пакладзены праз трыста гадоў пасля гэтай даты, але што з таго? Ім я адназначна веру: праз іх можна звярнуцца і да яго. Таму прыкладаю далонь і моўчкі чытаю малітву. А валанцёры працягваюць працаваць на расчыстцы гэтага самага сапраўднага помніка.

Уладзіміру Набокаву належыць думка пра тое, што да Бога прыходзяць не ў складзе экскурсіі з экскурсаводам, а ў якасці адзіночкі

ДАЛЁКА І БЛІЗКА

Святочны кірмаш у Нюрнбергу прадоўжыцца, як і шмат дзе ў Еўропе, да 24 снежня. Ён праводзіцца ў гонар маленькага Хрыста, там называецца Крыскіндэлсмаркт. Адкрыў яго 1 снежня нюрнбергскі калядны анёл, ролю якога выконвае звычайна прыгажуня ў залацістай вопратцы. Галоўная справа анёла — раздаваць падарункі паслухмяным дзецям. А для дарослых на гэтым кірмашы гатуецца палаючы пунш «Вогненны зуб». Але галоўнае, што варта набыць у Нюрнбергу, — чалавечкі з сухафруктаў.

Да 7 студзеня доўжыцца кірмаш у Бруселі. Чым там можна паласавацца? Ласосем, запечаным на вуголлях, а з салодкага — вафлямі. І калі б вы ведалі, якія гэта вафлі! Мяккія, пухнатыя фігурныя аладкі — не іначай, — пасыпаныя, аблітыя, глазураваныя самімі рознымі пасыпкамі, паліўкамі і глазурамі. Каб пакаштаваць іх усе, давядзецца ў тым Бруселі затрымацца.

Новы год у Празе — гэта вельмі рамантычна. Тамтэйшы кірмаш працягнецца да 4 студзеня. З каляднай Прагі вязіце ў якасці сувеніраў на доўгую памяць шклянны і парцэлянавы посуд.

Калі хочацца пакаштаваць пайду са смальцам, трэба ехаць у Кракаў. Там гэты гіганцкі хлеб будзе чакаць вас да 26 студзеня. Акрамя яго на Галоўным рынку ў старой сталіцы прадаюцца самыя рознастайныя мясныя і малочныя стравы, без якіх Новы год у Польшчы ўвогуле ніякі не Новы год.

Нарвежская традыцыя прымушае гаспадынь выкласці на святочны стол ажно сем гатункаў пячэння. Абавязкова дамашняга. Пеперкае, кажуць, самае смачнае з іх. Не хочаце пакаштаваць нешта незвычайна-неверагоднае? Безумоўна, усё незвычайнае і неверагоднае прадаецца там цяпер у кожнай цукерні.

Да 15 студзеня — Калядны кірмаш у Мінску. Дакладны адрас — Кастрычніцкая плошча і пляцоўка каля Палаца спорту. Нашы калядныя кірмашы не маюць такой славы, якую маюць іншыя еўрапейскія, але гэта, трэба думаць, пакуль. Радасных вам тут пакупаць!

Палац у Шчорсах, якім ён прадстаўлены на старонцы выдання «Tygodnik Ilustrowany» ў 1878 годзе. Дрэварыт.

факце ніяк не памятаюць. Хоць памятаць, безумоўна, маглі б: некалі тут, у Шчорсах, у сядзібе Храптовічаў і наваколлі была створана такая ўнікальная сістэма вядзення спраў і кіравання гаспадаркай, што хлопцы з іншых фальваркаў беглі сюды як у рай, а ў тутэйшай бібліятэцы праседжвалі Адам Міцкевіч і Іахім Лялевель, Ігнат Даніловіч і Іосіф

Але мы прыехалі на раскопкі. Каб, што называецца, капнуць яшчэ глыбей. У суседнім са Шчорсамі Лаўрышаве сонечным ліпеньскім днём вяліся пошукі слядоў старадаўняй капліцы — часткі легендарнай Лаўрышаўскай абіцелі, заснаванай яшчэ ў XIII стагоддзі. У адным манускрыпце (калі можна так сказаць пра дакумент, пісаны

Паслядоўнікам

Сённяшняя Лаўрышаўская абіцель — Свята-Елісееўскі мужчынскі манастыр — знаходзіцца ў Лаўрышаве толькі часткова. Прынамсі, там размешчаны манастырскі падворак з канцылярыяй, бібліятэкай, царкоўна-гістарычным музеем, пакоямі для валанцёраў і трапезнай. Асноўная ж частка сучаснага манастыра размешчана ў вёсцы Гнесічы. Там у канцы XX стагоддзя ўзведзена і новая царква святога Елісея Лаўрышава. Святы гэты быў сынам князя, які займаў высокую пасаду пры двары Міндоўга. Лаўру ён заснаваў разам з адным манахам, якога сустрэў, калі, прыняўшы хрышчэнне, сышоў з дому ў пустыню. Пасля смерці Елісея мошчы яго тварылі некаторыя чуды, а гэта, як ведаем, падстава для кананізацыі. Елісей стаў святым праз трыста гадоў пасля смерці. Хто б што ні думаў, а я тут выкажуся так: прыклад трэба браць са святых айцоў тым з нас, хто пры жыцці сам сабе апрачае вобраз гэткага дзеяча, заслугі якога апрыйёры неаспрэчныя і недатыкальныя.

мі», што яна «з дрэва брусаванага, гонтай крытая, двума глаўкамі з крыжамі жалезнымі аздоблена, акон у ёй тры», што «звон адзін у глаўцы, дзверы простыя на завесах з клямкамі для замка навяснога» і што «алтар у ёй сталярскай работы, маляваны на опытку ў ім абраз укрываванага Збавіцеля, з дрэва выразаны», а «ўверсе абраз св. Варвары, на палатне маляваны, за шклом» і «сцены аздоблены папяровымі шпалерамі, падлога і столь з дошак».

Перад вачыма, якія такое чытаюць, паўстае між радкамі капліца — адзін у адзін як апісаная. На самай жа справе яе трэба шукаць у зямлі. І ці знойдзецца?

Было так: валанцёры гісторыка-пошукавага летніка, арганізаванага пры сучасным Лаўрышаўскім манастыры, з благаслаўлення ігумена, айца Яўсевія, і пад кіраўніцтвам археолага Тэльмана Маслюкова з калегамі запланавалі на гэты сезон раскопак (якія тут вядуцца не адзін год) пашукаць на могілках сляды той капліцы, спадзеючыся знайсці ад яе хоць бы камень. Спадзяванне абярнулася

вандроўнікаў. Мяркую, што ў такіх месцах нават у складзе экскурсіі можна адчуваць сябе з Богам саманасам. Я люблю такія вандроўкі яшчэ і за тое, што яны пацвярджаюць іншую нечую думку: ніхто не ўсведамляе характава падарожжа, пакуль не трапіць дадому і не пакладзе сваю галаву на старую знаёмую падушку. Эмацыянальнае паслядзейне ад вандроўкі ў Лаўрышаўскую абіцель трымалася, нарастаючы, а не спадаючы, некалькі шчаслівых плённых дзён. Пры гэтым радасна думалася пра тых, хто сюды яшчэ трапіць. Раней на пытанне: «Што можна тут убачыць з таго часу?» адказ быў пра самыя старыя (дагэтуль) аб'екты турыстычнай цікавасці — прыгожы драўляны храм XVIII стагоддзя. З гэтага лета адказ ужо відавочна іншы: каменны падмурок XVI стагоддзя.

«Час, бывае, ідзе чалавеку насустрэч...» — праплыло, як помню, у вечар таго дня ў маёй галаве, ледзь яна паспела крануцца старога знаёмай падушкі.

Падарожнічала Святлана ВОЦІНАВА.

Рамантыкам

Сярод так званых фальваркавых пабудов сядзібы Храптовічаў асаблівасцю вылучаецца невялікі круглы ў аснове «трохпавярховік» — знізу мураваны неатынкаваны, вышэй пакрыты гонтай, як стажок. Гэта была вэндлярня. Канечне, з яе даўно не даносіцца дух шынкі, іначай мы адназначна завярнулі б у яе бок адразу пасля наведвання месца раскопак.

